

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירות אלימות בצבא - סוגים ועונשים

אלימות בצבא אסורה שכן היא פוגעת במשמעת ובסדר ההכרחיים למסגרת צבאית. מאידך, לעיתים נדרש מחייל להפעיל כוח מפאת תפקידו. האם כל נקיטה בפעולה אלימה בצבא אסורה? מה היא עבירת אלימות לפי החוק הצבאי? מה העונש בגינה? עו"ד אסף דוק מסביר.

הארגון הצבאי קולט לתוכו אוכלוסיות מגוונות ומטיל עליהן חובה לשרת במסגרת היררכית תחת תנאי לחץ. בשל כך עלולות להיווצר בקרב המשרתים פעולות אלימות המפרות את הביטחון האישי של כל אחד מהחיילים, פוגעות במשמעת ובסדר ההכרחיים, כמו גם בלכידות היחידתית. נוכח השאיפה לשמר את היציבות בארגון, צה"ל נוקט באמצעים מחמירים למבצעים עבירות אלימות. יחד עם זאת, המציאות מורכבת נוכח תפקידם של החיילים שבגינם נדרש מהם לא פעם להפעיל כוח, כמו בפעילות מבצעית או הגנה עצמית.

מהי עבירת אלימות בצבא?

חוק השיפוט הצבאי תשט"ו - 1955, מתייחס לעבירות אלימות לפי דרגת חומרתן. לדוגמא, סעיף 59 לחוק מתייחס לאלימות כלפי מפקד וקובע כי דינו של חייל שהיכה מפקד או השתמש כלפיו באלימות הינו מאסר של שנתיים. במידה והחייל ביצע את המעשה בעת מילוי תפקידו של המפקד, המאסר עולה לתקופה של חמש שנים. מאידך, אם חייל הכה או השתמש באלימות כלפי שומר בתפקיד, או כלפי חייל שהופקד על שמירת אדם, רכוש או מקום, או כלפי שוטר צבאי במהלך תפקידו או בשל ביצוע תפקידו, דינו יהיה על פי סעיף 60 לחוק, מאסר של חמש שנים. כמו כן, הדין הצפוי לחייל שהיכה חייל אחר או השתמש כלפיו באלימות, על פי סעיף 61 לחוק השיפוט הצבאי, הוא מאסר של שנה.

האם עבירת אלימות עלולה להגיע למצב של התעללות?

לפי הדין, חייל שהכה חייל הנמוך ממנו בדרגה או שהיכה אדם הנמצא במשמורת שהחייל מופקד עליה, או שהתעלל בהם אחרת, צפוי למאסר של שלוש שנים. סעיף נוסף נוגע להתעללות חייל בחייל אחר שהעונש בגינה הינו מאסר של שנתיים על פי סעיף 65(ב). במידה ועבירת התעללות בוצעה בניסיונות מחמירות, על פי סעיף 65(ג) הדין הוא מאסר של שבע שנים.

האם כל פעולה אלימה מוגדרת כפלילית?

במסגרת תפקידם, לעיתים נדרשים החיילים להפעיל כוח אם בשל פעילות צבאית, משימה, הגנה עצמית או כל תפקיד אחר. במידה והחייל פועל באופן שהולם את המצב במקרים כגון אלו, או במקרים אחרים, אין הוא מבצע עבירה. כמו כן, עבירת אלימות המתבצעת בין חברים בשל ריב ללא פגיעה ממשית צפויה להסתכם בענישה פיקודית או בשיפוט דין משמעת בלבד.

מה עליי לעשות אם נקטתי בפעולה אלימה בצבא?

לעיתים חייל נדרש להפעיל כוח מתוקף תפקידו או עשוי להיקלע לאירוע אלים שלא מרצונו. בכל מצב בו היית מעורב באירוע אלימות בצבא ואינך יודע אם ביצעת עבירה פלילית לפי החוק, מומלץ להיוועץ עם עורך דין צבאי המתמחה ובקיא בתחום המשפט הצבאי.